

NOTA DE PREMSA

comunicacio@iphes.cat

www.iphes.cat

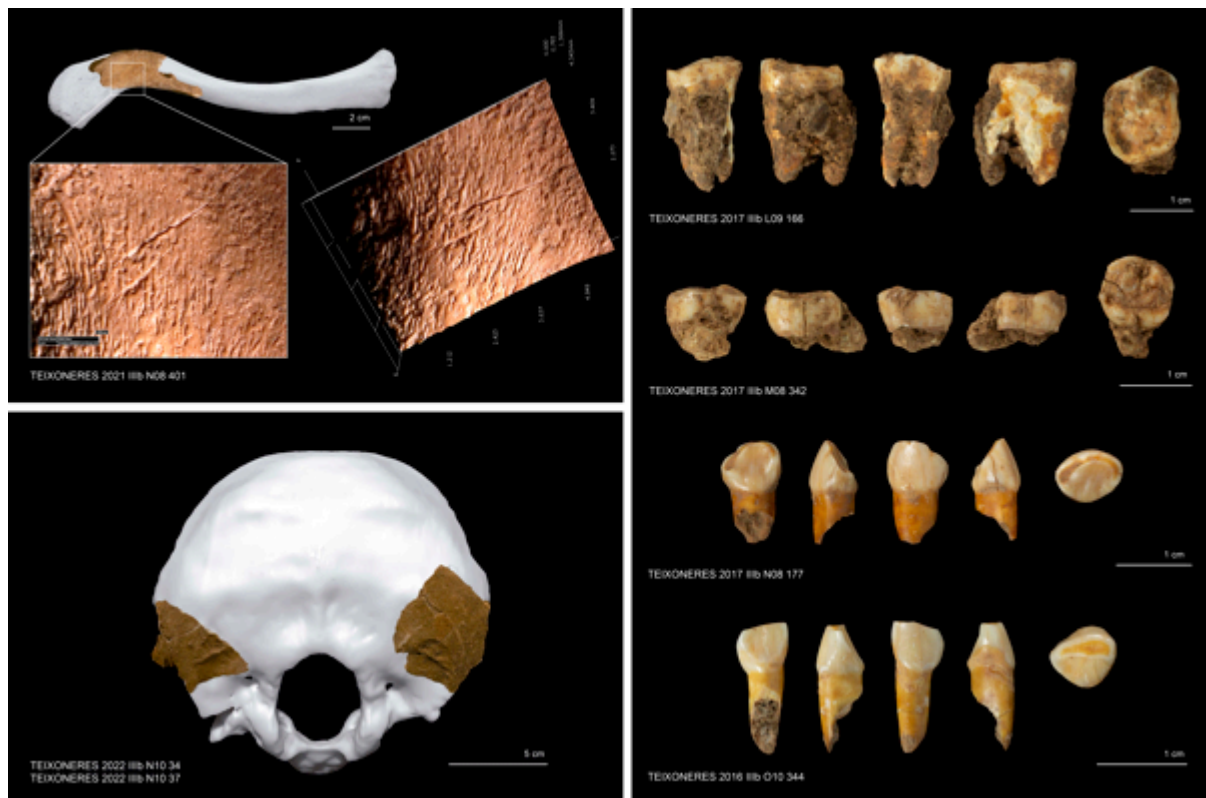
Canibalisme entre els Neandertals de les Coves del Toll de Moià

La campanya d'excavació a la Cova de les Teixoneres ha permès recuperar dos fragments de crani d'un Neandertal juvenil de 52.000 anys d'antiguitat

Amb aquestes restes són almenys quatre els individus de diferents edats recuperats al jaciment

Els estudis efectuats fins ara apunten que els cadàvers van ser processats i possiblement consumits pels seus congèneres

Moià, 23 juny de 2023. Aquest matí s'ha fet pública la descoberta de **restes humanes neandertals de més de 52.000 anys al jaciment de la Cova de les Teixoneres**, en el terme municipal de Moià, a la comarca del Moianès. Les restes, recuperades durant els treballs d'excavació arqueològica que duu a terme l'IPHES-CERCA, corresponen a **dos fragments d'occipital (part posterior del crani) d'un individu neandertal juvenil**. La troballa és extremadament singular ja que aquestes restes de crani corresponen **al quart individu recuperat al jaciment** des que el 2016 van aparèixer les primeres restes humanes. A més, els estudis que es duen a terme han permès identificar marques de tall en la superfície d'alguns d'aquests ossos, fet que s'ha interpretat com **el resultat d'actívats relacionades amb el canibalisme**.

Algunes de les restes humanes recuperades al nivell IIIb de la Cova de les Teixoneres, incloent els fragments d'occipital recuperats durant la campanya d'aquest any. Foto: Maria D. Guillén /IPHES-CERCA (peces dentals); Leandro Zilio / CONICET (fragments occipital i clavícula); Ruth Blasco / IPHES-CERCA (imatges amb microscopi i edició de la làmina).

La presentació ha anat a càrrec de la cap del Servei del Patrimoni Arqueològic i Paleontològic del Departament de Cultura, Maria Teresa Miró; l'alcalde de Moià, Dionís Guiteras i el director de l'IPHES-CERCA, Robert Sala Ramos. També han participat a la presentació els codirectors del projecte de recerca Ruth Blasco, investigadora de l'IPHES-CERCA, Anna Rufà, investigadora de l'ICArEHB-Universidade do Algarve Florent Rivals, investigador ICREA a l'IPHES-CERCA i Jordi Rosell, professor de la URV i investigador de l'IPHES-CERCA i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Les investigacions a les Coves del Toll i Teixoneres estan finançades a través del projecte del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya titulat "Competència, Co-Evolució i Comensalisme: l'Ús d'Ambients Càrstics per Humans i Carnívors durant el Paleolític Mitjà" (Ref. CLT009-22-00045) i pel projecte del Ministerio de Ciencia e Innovación "Comportamiento y paleoecología neandertal en ecosistemas mediterráneos" (Ref. PID2019-103987GB-C31) i reben el suport logístic i econòmic per part de l'ajuntament de Moià.

Les restes humanes corresponen a un quart individu

L'any 2016 diferents mitjans de comunicació es van fer ressò de la troballa de les restes d'un infant neandertal. Des d'aleshores, s'han anat recuperant més restes humanes aïllades que han pogut ser assignades a, com a mínim, tres individus diferents: un infant d'uns 6-7 anys, un altre de més d'11 anys i un tercer individu senil. Ara, durant la campanya que s'està celebrant aquest mes de juny, s'ha localitzat les restes d'un quart individu. Es tracta de dos fragments d'un mateix occipital en ple desenvolupament, però que ja gaudeix de les seves sutures occipito-mastoides ben formades. Les característiques físiques d'aquests fragments de crani fan pensar que es tracta d'un individu juvenil, gairebé adult.

Aquesta gran quantitat de restes humanes neandertals converteixen la Cova de les Teixoneres en un enclau més importants per conèixer el món neandertal.

Treballs d'excavació en el nivell IIIb de la Cova de les Teixoneres de Moià on han aparegut les restes humanes neandertals. Foto: Florent Rivals /ICREA /IPHES-CERCA

Canibalisme entre els neandertals de les Coves del Toll

Segons els estudis efectuats fins ara, totes aquestes restes tenen una cronologia lleugerament superior als 52.000 anys d'antiguitat i es trobaven disperses per una mateixa superfície a l'entrada de la cavitat i barrejades amb els ossos i les dents d'altres animals caçats per aquests humans. Tot i que al seu inici es feia difícil esbrinar les causes concretes de la seva presència a la cova, la descoberta de

marques de tall a una clavícula indica que van ser processats per altres neandertals i molt possiblement menjats pels seus congèneres.

A més a més, les restes d'aquests humans estan molt fragmentades, probablement per poder accedir a la medul·la i altres nutrients continguts a l'interior dels seus ossos. Això fa que la majoria d'elles siguin molt difícils de reconèixer i distingir-les de les dels altres animals, sobretot en el cas de les restes corresponents a infants. Per tal de pal·liar aquest problema, l'equip està fent servir tècniques biomoleculares molt especialitzades per tal d'identificar-les i poder efectuar estudis d'ADN, tant mitocondrial com nuclear. S'espera que amb els resultats d'aquests estudis s'augmenti el nombre de restes humanes identificades.

Aquest no és el primer cas documentat de canibalisme entre els Neandertals, però sí que és el primer identificat a la Catalunya Sud. Tot i que l'antropofàgia no sembla haver estat un fenomen habitual entre aquests humans, a Europa hi ha alguns jaciments que suggereixen pràctiques semblants, la qual cosa fa pensar que, en un futur, sortiran altres casos similars.

Jornada de portes obertes i xerrada per celebrar els 20 anys de recerca

Aquest any es compleixen 20 anys d'excavacions de l'IPHES-CERCA a les Coves del Toll. Per celebrar-ho, l'equip de recerca i l'ajuntament de Moià han organitzat una jornada de portes obertes pel proper dissabte 24 de juny a partir de les 10.30h i fins a les 13.00h. També el diumenge 25 de juny, a les 19.00h al Parc Prehistòric de les Coves del Toll hi haurà la xerrada "T'expliquem tot el què ha passat a Teixoneres" per part del personal investigador de l'IPHES-CERCA.

Equip de treball

A part dels membres de l'IPHES-CERCA, l'equip compta amb la col·laboració d'investigadors d'altres institucions com el laboratori ICAREHB a la Universitat de l'Algarve (Portugal), el Consejo Nacional de Investigaciones Científicas y Técnicas (CONICET, Argentina), la Universitat de Glasgow, la Universitat de Castilla la Mancha, i la Universitat Complutense de Madrid, entre d'altres.